

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री केदारप्रसाद चालिसे
माननीय न्यायाधीश श्री सारदाप्रसाद घिमिरे
फैसला

०६९-WO-१४२७

मुद्दा: उत्प्रेषण, परमादेश लगायत अन्य जो चाहिने उपयुक्त आदेश जारी गरी पाउँ।

जिल्ला कपिलवस्तु तौलिहवा गाउँ विकास समिति वडा नं. २ घर भई महिला तथा बालबालिका विभाग अन्तर्गत महिला विकास अधिकृत रा.प.प्रथम श्रेणीको पदमा मिति २०४२।८।९ मा अस्थायी सेवा प्रवेश गरी मिति २०६९।९।१६ मा स्थायी भई मिति २०६७।४।१ देखि सेवाबाट अनिवार्य अवकासप्राप्त उमा पौडेल----- १

बाजुरा जिल्ला जुकोट गाउँ विकास समिति वडा नं. १ घर भई महिला तथा बालबालिका विभाग अन्तर्गत महिला विकास अधिकृत रा.प.प्रथम श्रेणीको पदमा मिति २०४४।८।१६ मा अस्थायी सेवा प्रवेश गरी २०६६।९।१६ मा स्थायी भई मिति २०६८।३।१२ देखि सेवाबाट अनिवार्य अवकास प्राप्त भारती शाह----- १

झापा जिल्ला तोपगाछि गाउँ विकास समिति वडा नं. ४ घर भई महिला तथा बालबालिका विभाग अन्तर्गत महिला विकास अधिकृत रा.प.प्रथम श्रेणीको पदमा मिति २०४५।३।२८ मा अस्थायी सेवा प्रवेश गरी २०६६।९।१६ मा स्थायी भई मिति २०६६।१०।११ देखि सेवाबाट अनिवार्य अवकास प्राप्त इन्दु सञ्जेल----- १

पाल्पा जिल्ला तानसेन गाउँ विकास समिति वडा नं. ५ घर भई महिला तथा बालबालिका विभाग अन्तर्गत महिला विकास अधिकृत रा.प.प्रथम श्रेणीको पदमा मिति २०४२।८।९ मा अस्थायी सेवा प्रवेश गरी २०६६।९।१६ मा स्थायी भई मिति २०६९।३।७ देखि सेवाबाट अनिवार्य अवकाश प्राप्त चमेलीदेवी श्रेष्ठ----- १

काठमाडौं जिल्ला काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १० घर भई महिला तथा बालबालिका विभाग अन्तर्गत महिला विकास अधिकृत रा.प.प्रथम

निवेदक
वादी

श्रेणीको पदमा मिति २०३९।५।२२ मा अस्थायी सेवा प्रवेश गरी
२०६६।९।१६ मा स्थायी भई मिति २०६९।१।१५ देखि सेवाबाट
अनिवार्य अवकास प्राप्त मञ्जु रायमाझी ----- १

विरुद्ध

श्री मन्त्रिपरिषद्, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, सिंहदरबार, काठमाडौँ-----	१	
श्री सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौँ-----	१	
श्री अर्थ मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौँ-----	१	विपक्षी
श्री महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालय, सिंहदरबार काठमाडौँ-----	१	प्रतिवादी
श्री सचिव ऐ.ऐ.-----	१	
श्री महिला तथा बालबालिका विभाग, पुल्चोक, ललितपुर-----	१	

नेपालको अन्तरीम संविधानको धारा ३२ र १०७(२) बमोजिम दायर हुन आएको
प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर यस प्रकार छः

हामी निवेदिकाहरू राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको शाखा अधिकृत पदमा अस्थायी
नियुक्ति पाई लोकसेवा आयोगको मिति २०६६।९।१६ को सिफारिस पत्रका आधारमा
राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी, महिला विकास अधिकृत पदमा स्थायी नियुक्ति पाई सोही स्थायी
नियुक्ति र पदस्थापन पत्र बमोजिम पदस्थापन गरिएको कार्यालयमा कार्यरत रहेको अवस्थामा
नि.से.ऐनको दफा ७ को उपदफा (१४) बमोजिम स्थायी नियुक्ती पाएको निजामती
कर्मचारीले विकासतर्फको पदमा निरन्तर रूपमा गरेको सेवा अवधि जोडाउन निवेदन दिएमा
त्यस्तो सेवा अवधिको सतप्रतिशत सेवा अवधि निवृत्तिभरण वा उपदानको प्रयोजनको लागि
हालको सेवा अवधिमा गणना गरिने छ भन्ने व्यवस्था गरेको छ।

उक्त व्यवस्था बमोजिम सो दफामा निर्दिष्ट म्याद साठी दिन भित्र हामी निवेदिकाहरूले
सो ऐनका व्यवस्था हाम्रा हकमा समेत लागू हुने हुँदा र हामी निवेदिकाहरू समेत
नि.से.ऐनको दफा ७(१४) बमोजिम परिक्षा दिई छनौट भई लोक सेवा आयोगको सफारिस
बमोजिम स्थायी नियुक्ति पाई आफ्नो कार्यमा सेवारत रही अनिवार्य अवकास भएको हुँदा
नि.से. ऐन, २०४९ (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ ले थप गरेको दफा ३७ क.
बमोजिम सेवा अवधि जोडाई निवृत्तिभरण उपलब्ध गराई पाउन विभागमा निवेदन दर्ता
गरेकोमा विभागको मिति २०७०।३।२४ को पत्रबाट जानकारी गराए अनुसार सो सुविधा
सेवा निवृत्त कर्मचारीको हकमा नभई वहालवाला निजामती कर्मचारीको हकमा मात्र लागू

हुने भनी मन्त्रालयका (सचिव स्तरबाट) मिति २०७०।३।१३ मा निर्णय भएकोले सो दफाले दिएको नोकरी गणना गरी निवृत्तिभरण पाउने सुविधा दिन इन्कार गर्ने गरी मिति २०७०।३।१३ मा भएको निर्णय र सो निर्णयका आधारमा हामीलाई जानकारी दिइएको विभागको मिति २०७०।३।२४ को पत्र उत्प्रेषणको आदेशले वदर गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदक उमा पौडेल समेतको यस अदालतमा परेको निवेदन पत्र।

यसमा के कसो भएको हो। निवेदकको माग बमोजिमको आदेश किन जारी हुन नपर्ने हो। यो आदेश प्राप्त भएका मितिले बाटाका म्याद बाहेक पन्ध्रदिन भित्र लिखित जवाफ पठाउनु भनी रिट निवेदनको एकप्रति नक्कल साथै राखी विपक्षीहरूलाई महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय मार्फत सूचना पठाई लिखित जवाफ आएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७०।०४।११ गतेको यस अदालतको आदेश।

रिट निवेदकहरू स्वयं निजामती सेवाबाट निवृत्त हुनु भएको कुरा निजहरूले रिट निवेदनको प्रथम पृष्ठमा नै उल्लेख गरी सक्नु भएकोले निजहरू निजामती कर्मचारी होइन भन्ने विषय स्पष्ट छ। निजामती सेवा (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ विक्रम सम्वत् २०६९।१२।२९ देखि प्रारम्भ भएको र निवेदकहरू सो मिति अगावै सेवा निवृत्त भैसकेकाले निजामती सेवा (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ को दफा ३७ क. को व्यवस्था सोही ऐनको दफा ७ (१४) बमोजिम स्थायी नियुक्ति पाएका निजामती कर्मचारीको हकमा मात्र आकर्षित हुने हुँदा निज निवेदकहरू निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा २ को खण्ड (ख) बमोजिमका निजामती कर्मचारी नभएकोले अध्यादेशको दफा ३७ क. को सुविधा गैर निजामती व्यक्तिको हकमा लागू नहुने हुँदा सोही बमोजिम मन्त्रालयले मिति २०७०।३।१३ मा गरेको निर्णय र सो निर्णयको आधारमा विभागले मिति २०७०।३।२४ मा निवेदकलाई दिएको पत्र विद्यमान कानून सम्मत नै भएकोले रिट निवेदकका झुठा, काल्पनिक, भ्रामक तथा मनगढन्ते तर्कको आधारमा लिएका सम्पूर्ण दावी जिकिरबाट फुर्सद पाउँ भन्नेसमेत व्यहोराको नेपाल सरकार, महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालयका तर्फबाट यस अदालतमा परेको लिखित जवाफ।

विपक्षी रिट निवेदिकाहरूले विभिन्न मितिमा विभिन्न जिल्लास्थित महिला विकास शाखामा अस्थायी महिला विकास अधिकृत पदमा नियुक्त भई कार्यरत रहँदै लोक सेवा आयोगको मिति २०६६।९।१६ को निर्णय बमोजिम सोही मितिदेखि स्थायी नियुक्त र पदस्थापन भई लामो समय कार्यरत पश्चात अवकाश प्राप्त गरेको र मिति २०६९।१२।२ मा जारी भएको निजामती सेवा (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ को ३७ क. को प्रावधान अनुसार सेवा अवधि जोडी पाउन महिला तथा बालबालिका विभागमा मिति

२०७०।२।२ मा निवेदन गरेकोमा सो विभागबाट मिति २०७०।३।२४ मा सो प्रावधान सेवा निवृत्त कर्मचारीको हकमा नभई वहालवाला निजामती कर्मचारीको हकमा मात्र लागु हुने भनी मिति २०७०।३।१३ को सचिवस्तरको निर्णयानुसार जानकारी गराइएको कार्य नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ र स्वास्थ्य सेवा ऐन तथा नियमावलीका प्रावधान विपरित रहेको हुँदा उल्लेखित निर्णय पत्र लगायतका काम कारवाहीलाई उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी स्थायी नियुक्ति हुनुभन्दा अघि गरेको सेवा अवधि निवृत्तिभरणका लागि गणना गरी निवृत्तिभरणको सुविधा प्रदान गर्नु गराउनु भनी परमादेशको आदेश लगायत अन्य जो चाहिने उपयुक्त आज्ञा आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने मुख्य जिकिर लिनु भएको देखिन्छ।

विपक्षी रिट निवेदिकाहरु महिला विकास अधिकृत पदमा विभिन्न मितिबाट नियुक्त भई कार्यरत रहेकोमा विभिन्न मितिमा निजहरुले अनिवार्य अवकाश पाइसके पश्चात लागू भएको निजामती सेवा ऐनको प्रावधान अनुरूपको सुविधा पाउँ भन्ने निवेदन माग दावी लिएको देखिन्छ। निजामती सेवा ऐन निजामती कर्मचारीको हकमा सेवामा वहाल रहँदाको अवस्थामा लागू हुने ऐन भएको र रिट निवेदिकाहरुले माग गरेको सुविधा पदमा वहाल नरहेका व्यक्तिको हकमा आकर्षित हुन नसक्ने हुँदा रिट निवेदन माग बमोजिम आदेश जारी हुनुपर्ने होइन। रिट निवेदन माग कानून सम्मत नहुँदा रिट निवेदन खारेजभागी छ। खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको तर्फबाट यस अदालतमा परेको लिखित जवाफ।

नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद् संविधान तथा प्रचलित नेपाल कानूनको पालना गरी, गराई कानूनी राज्यको धारणालाई साकार पार्ने र नागरिकका संविधान तथा कानून प्रदत्त हक, अधिकारको सम्मान, संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै सो को प्रचलनको सुनिश्चितता प्रदान गर्ने कुरामा पुर्णतः प्रतिबद्ध रहेको छ। जहाँसम्म निजामती कर्मचारीको निवृत्तिभरणको विषय छ, निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ३७ मा गरिएका व्यवस्था बमोजिम बीस वर्ष वा सो भन्दा बढी समयसम्म सरकारी सेवा गरेको निजामती कर्मचारीले तोकिए बमोजिमको निवृत्तिभरण पाउने हुन्छ। निजामती सेवा सम्बन्धी प्रचलित कानूनले तोकेको शर्त र प्रकृया पुरा भएमा कानून बमोजिम निजामती कर्मचारीले निवृत्तिभरण पाउने कुरामा कुनै विवाद छैन। यसै गरी निवृत्तिभरण प्रयोजनका लागि सेवा अवधि जोड्ने सम्बन्धमा निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ३७ को उपदफा (७) एवं निजामती सेवा (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ को दफा ९ ले मूल ऐनमा दफा ३७ क थप गरी व्यवस्था गरेको देखिन्छ। उक्त दफा ३७ क.मा सेवा अवधि गणना हुने सम्बन्धमा प्रचलित कानूनममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ७ को उपदफा १४ मा यस

दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै पदको लागि आवश्यक न्युनतम योग्यता पुरा गरी यो दफा प्रारम्भ हुँदाका बखत सरकारी निकायबाट सञ्चालित महिला विकास कार्यक्रमको स्थायी पदमा कार्यरत कम्तीमा ५ वर्ष अस्थायी सेवा गरेका महिला उम्मेदवारलाई मात्र यो दफा प्रारम्भ भएपछि एक पटकका लागि तोकिएको पदमा लोक सेवा आयोगबाट निर्धारित प्रतिस्पर्धात्मक परीक्षा लिई स्थायी नियुक्ति गर्न सकिने भन्ने व्यवस्था भए बमोजिम स्थायी नियुक्ति पाएको निजामती कर्मचारीले यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले ६० दिन भित्र निजले निजामती सेवाको स्थायी नियुक्ति लिनु भन्दा अघि गरेको विकास तर्फको पदमा निरन्तर रुपमा गरेको सेवा अवधि जोडाउन निवेदन दिएमा त्यस्तो सेवा अवधिको शतप्रतिशत सेवा अवधि निवृत्तिभरण वा उपदानको प्रयोजनको लागि हालको सेवा अवधिमा गणना गरिनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ।

जहाँसम्म रिट निवेदिकाहरूले निवृत्तिभरण नपाएको विषय छ, यस सम्बन्धमा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद् वा नेपाल सरकारको मुख्य सचिवको तहबाट रिट निवेदिकाहरूको हकमा कुनै निर्णय भएको अवस्था नहुँदा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्लाई प्रस्तुत सन्दर्भमा विपक्षी बनाउनु पर्ने कुनै पनि आधार र कारण रहेको छैन। रिट निवेदिकाले दावी लिनु भएको विषयमा मन्त्रिपरिषद् वा नेपाल सरकारको मुख्य सचिवको के कस्तो संलग्नता रहेको हो? साथै मन्त्रिपरिषद् या मुख्य सचिवको के कस्तो काम कारवाही वा निर्णयबाट रिट निवेदिकाहरूको के कस्तो संवैधानिक वा कानूनी हक अधिकारमा आघात परेको भन्ने सम्बन्धमा रिट निवेदनमा कुनै पनि कुरा खुलाउन सकेको नदेखिँदा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को हकमा प्रथम दृष्टिमा नै प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज भागी छ। यसका साथै रिट निवेदनमा नै यस विषयमा महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय सचिवको मिति २०७०।३।१५ को निर्णयलाई उद्धृत गरिएको अवस्थामा यस सम्बन्धमा सम्बन्धित निकाय वा अधिकार प्राप्त पदाधिकारीबाट भएका निर्णय उपर नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्लाई विपक्षी बनाउनु पर्ने औचित्य नै नहुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को तर्फबाट यस अदालतमा परेको लिखित जवाफ।

सर्वप्रथम त यस मन्त्रालयको के कुन काम, कारवाही र निर्णयबाट विपक्षी रिट निवेदकहरूको संवैधानिक तथा कानूनी हक हनन् हुन गएको हो? र यस मन्त्रालयलाई विपक्षी बनाउनु पर्ने आधार कारण के हो? सो कुरा रिट निवेदनमा उल्लेख भएको पाईदैन। विना आधार र कारण यस मन्त्रालयलाई विपक्षी बनाई दायर भएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज भागी छ। निजामती सेवा ऐन, २०४९मा भएको (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९।१२।२९ गते जारी भई सोही मितिदेखि लागू भएको हो। अध्यादेशले उक्त ऐनको

दफा ३७ पछि दफा ३७ क. थप गरी उक्त दफामा “प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ७ को उपदफा (१४) बमोजिम स्थायी नियुक्ति पाएको निजामती कर्मचारीले यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले साठी दिनभित्र निजले निजामती सेवाको स्थायी नियुक्ति लिनुभन्दा अघि गरेको विकासतर्फको पदमा निरन्तर रूपमा गरेको सेवा अवधि जोडाउन निवेदन दिएमा त्यस्तो सेवा अवधिको शतप्रतिशत सेवा अवधि निवृत्तिभरण वा उपदानको प्रयोजनको लागि हालको सेवा अवधिमा गणना गरिनेछ।” भन्ने व्यवस्था गरेको छ। रिट निवेदकहरू उक्त अध्यादेश जारी हुनु भन्दा अगावै अर्थात् २०६९।१२।२९ भन्दा केही वर्षौं अगाडि र केही महिनौं अगाडि उमेर हदका कारण अनिवार्य अवकाश पाई उपदानसमेत लिईसकेको देखिएको दफा ३७ क. को व्यवस्था उक्त दफा लागू हुनुपूर्व अनिवार्य अवकाश भएका कर्मचारीको हकमा आकर्षित नै हुन नसक्ने हुँदा अध्यादेश जारी हुनु पहिला नै अनिवार्य अवकाशप्राप्त रिट निवेदकहरूले हाल जारी भएको कानूनी व्यवस्थाको सुविधा पाउँ भन्ने निवेदन जिकिरमा कुनै कानूनी आधार नभएको र निजहरू अनिवार्य अवकाश हुँदा व्यवस्था नै नभएको, पछि व्यवस्था भएको सुविधा पाउँ भन्ने प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ। रिट निवेदनमा जिकिर लिईएको २०७०।३।१३ को निर्णय र २०७०।३।२४ को पत्रसमेत वदरगरी पाउँ भन्ने जिकिर छ, सो सम्बन्धमा उक्त निर्णय र पत्रका सम्बन्धमा यस मन्त्रालयको कुनै संलग्नता तथा भूमिकासमेत नभएकोले बिना आधार र कारण यस मन्त्रालयलाई समेत विपक्षी बनाई दायर भएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरि पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको तर्फबाट यस अदालतमा परेको लिखित जवाफ।

नियम बमोजिम दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत निवेदनमा निवेदक तर्फबाट उपस्थित विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ताहरू श्री हरिहर दाहाल र श्री हरि उप्रेतीले विकासतर्फ सेवा सतप्रतिशत गणना गरिने निवेदन माग गरे बमोजिम ६० दिन भित्र निवेदकहरूले निवेदन दिएको,अवकास भएकाले नपाउने भन्ने स्पष्ट बन्देज नभएकोले निवेदकको माग बमोजिम नि.से. ऐन, २०४९ (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ ले थप गरेको दफा ३७ क. बमोजिम सेवा अवधि जोडाई निवृत्तिभरण उपलब्ध गराई पाउन विभागमा निवेदन दर्ता गरेकोमा विभागको मिति २०७०।३।२४ को पत्रबाट जानकारी गराए अनुसार सो सुविधा सेवा निवृत्त कर्मचारीको हकमा नभई वहालवाला निजामती कर्मचारीको हकमा मात्र लागु हुने भनी मन्त्रालयका (सचिव स्तरबाट) मिति २०७०।३।१३ मा निर्णय भएकोले सो दफाले दिएको नोकरी गणना गरी निवृत्तिभरण पाउने सुविधा दिन इन्कार गर्ने गरी मिति २०७०।३।१३ मा भएको निर्णय र सो

निर्णयका आधारमा निवेदकलाई जानकारी दिइएको विभागको मिति २०७०।३।२४ को पत्र उत्प्रेषणको आदेशले वदर गरी पाउँ भन्ने र विपक्षीको तर्फबाट उपस्थित विद्वान उप न्यायाधिवक्ता श्री टिकेन्द्र दाहालले निजामती सेवा ऐन निजामती कर्मचारीको हकमा सेवामा बहाल रहँदाको अवस्थामा लागू हुने ऐन भएको र रिट निवेदिकाहरूले माग गरेको सुविधा पदमा बहाल नरहेका व्यक्तिको हकमा आकर्षित हुन नसक्ने हुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको बहस समेत सुनियो।

माथि उल्लेखित रिट निवेदन एवम लिखित जवाफ भएको प्रस्तुत निवेदनमा माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नु पर्ने हो होइन सो सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो।

निर्णयतर्फ विचारगर्दा रिट निवेदिकाहरू महिला विकास अधिकृत पदमा विभिन्न मितिबाट नियुक्त भई कार्यरत रहेकोमा विभिन्न मितिमा निजहरूले अनिवार्य अवकाश पाइसके पश्चात लागू भएको निजामती सेवा ऐनको प्रावधान अनुरूपको सुविधा पाउँ भन्ने निवेदन माग दावी लिएको देखिन्छ। निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ३७ मा गरिएका व्यवस्था बमोजिम बीसवर्ष वा सो भन्दा बढी समयसम्म सरकारी सेवा गरेको निजामती कर्मचारीले तोकिए बमोजिमको निवृत्तिभरण पाउने व्यवस्था गरेको देखिन्छ। निजामती सेवा सम्बन्धी प्रचलित कानूनले तोकेको शर्त र प्रकृया पुरा भएमा कानून बमोजिम निजामती कर्मचारीले निवृत्तिभरण पाउने कुरामा कुनै विवाद छैन। यसै गरी निवृत्तिभरण प्रयोजनका लागि सेवा अवधि जोड्ने सम्बन्धमा निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ३७ को उपदफा (७) एवं निजामती सेवा (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ को दफा ९ ले मूल ऐनमा दफा ३७ क थप गरी सेवा अवधि गणना हुने सम्बन्धमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा ७ को उपदफा १४ मा यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै पदको लागि आवश्यक न्युनतम योग्यता पुरागरी यो दफा प्रारम्भ हुँदाका बखत सरकारी निकायबाट सञ्चालित महिला विकास कार्यक्रमको स्थायी पदमा कार्यरत कम्तीमा ५ वर्ष अस्थायी सेवा गरेका महिला उम्मेदवारलाई मात्र यो दफा प्रारम्भ भएपछि एक पटकका लागि तोकिएको पदमा लोक सेवा आयोगबाट निर्धारित प्रतिस्पर्धात्मक परीक्षा लिई स्थायी नियुक्ति गर्न सकिने भन्ने व्यवस्था भए बमोजिम स्थायी नियुक्ति पाएको निजामती कर्मचारीले यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले ६० दिन भित्र निजले निजामती सेवाको स्थायी नियुक्ति लिनु भन्दा अघि गरेको विकासतर्फको पदमा निरन्तर रूपमा गरेको सेवा अवधि जोडाउन निवेदन दिएमा त्यस्तो सेवा अवधिको शतप्रतिशत सेवा अवधि निवृत्तिभरण वा उपदानको प्रयोजनको लागि हालको सेवा अवधिमा गणना गरिनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको देखिन्छ। जुन विकाशतर्फको पदमा निरन्तर काम गरेका बहालवाला

महिला कर्मचारीहरू निवृत्तिभरण वा उपदानबाट वञ्चित नहोस भनी कानूनी व्यवस्था गरेको देखिन्छ।

रिट निवेदकहरूले निजामती सेवाबाट निवृत्त हुनु भएको कुरा निजहरूले रिट निवेदनको उल्लेख गरेको देखिन्छ। निजामती सेवा ऐनले कर्मचारीको परिभाषामा बहालवाला कर्मचारीलाई मात्र जनाउने भनी परिभाषा गरेको देखिन्छ। तसर्थ निवेदकहरू निजामती सेवाबाट निवृत्त भएका निजामती कर्मचारी नभएको भन्ने बुझिन्छ। निजामती सेवा (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ विक्रम सम्वत् २०६९।१२।२९ देखि प्रारम्भ भएको र निवेदकहरू सो मिति अगावै सेवा निवृत्त भैसकेकाले निजामती सेवा (तेस्रो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ को दफा ३७ क. को व्यवस्था सोही ऐनको दफा ७ (१४) बमोजिम स्थायी नियुक्ति पाएका निजामती कर्मचारीको हकमा मात्र आकर्षित हुने हुँदा निज निवेदकहरू निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा २ को खण्ड (ख) बमोजिमका निजामती कर्मचारी नभएकोले अध्यादेशको दफा ३७ क. को सुविधा गैर निजामती कर्मचारीको हकमा आकर्षित नै हुन सक्ने अवस्था देखिँदैन। अध्यादेश जारी हुनु पहिला नै निवेदकहरूले अनिवार्य अवकाशप्राप्त गरेको देखिन्छ। उल्लेखित अध्यादेश मार्फत निजामती सेवा ऐन, २०४९ मा थप भएको दफा ३७ क को व्यवस्था अवकाश प्राप्त कर्मचारीका हकमा पनि लागु हुने भन्ने उल्लेख नभएकोले निवेदकहरू पदमा बहाल नै नरहेको अवस्थामा जारी भएको ऐनको सुविधा निवेदकहरूले प्राप्त गर्ने अवस्था नहुँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ। प्रस्तुत निवेदनको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: जयराम श्रेष्ठ

कम्प्युटर टाईप गर्ने : देबिना खतिवडा

इति सम्वत् २०७४ पौष महिना २१ गते रोज ६ शुभम् ।